

Květen 2019 v Zátocě nosatých opic

Květen byl vydařený měsíc. Trochu tomu přispěl i muslimský svátek Ramadan, během kterého se většinou v Indonésii zastaví většina práce – včetně té, při které je ničená příroda. Důležitější než co se nestalo, je ovšem co se stalo. Mořská rezervace Balikpapanský záliv byla zanesená do územního plánu provincie Východní Kalimantan! To je výborná zpráva, i když k samotnému vyhlášení rezervace to ještě bude dlouhá cesta. Navíc nás stávající návrh rozlohy rezervace nijak neuspokojuje a budeme se ještě snažit o jeho rozšíření.

Ramadan byl i letos klidný a bezpečný měsíc

Největší muslimský svátek Ramadan bývá v Balikpapanském zálivu nejklidnějším měsícem v roce. Muslimové se v tu dobu postí, nesmí během dne jíst ani pít, a tak raději odpočívají, než aby se dřeli někde na otevřeném slunci. A tak se během svátků dostane trocha odpočinku i přírodě, a také našemu týmu, který v zálivu sleduje lidské aktivity. Ani letos jsme během Ramadanu nezjistili nic závažného. Docela se

zastavila těžba dřeva i uhlí. Opuštěné jsou kempy, ve kterých se z mangrovů ilegálně pálilo dřevěné uhlí (obrázek nahoře). Neprobíhá ani žádná rušivá výstavba, bohužel jen s výjimkou mostu přes ostrov Balang, který pro ekosystém Balikpapanského zálivu představuje obrovskou hrozbu. Dobrou zprávou je i to, že alespoň některé ze zastavených aktivit se už nejspíš nebudou obnovovat. Definitivně tak asi skončila těžba dřeva společností PT INHUTANI v povodí řeky Kemantis a těžba a svoz hnědého uhlí v povodí řeky Lob (obrázek dole). Většina ostatních aktivit se ale během svátků spíš jen pozdržela a v příštích měsících se může kdykoli obnovit.

Mořská rezervace Balikpapanský záliv byla zanesena do územního plánu

Vyhlášení mořské přírodní rezervace představuje největší a nejspíš i jedinou a poslední naději pro záchranu zbytku cenného ekosystému v Balikpapanském zálivu. Naštěstí ale došlo v posledním měsíci k velmi významnému posunu a to hned na dvou různých frontách. Jednak je to trvajícím podporou bývalého ministra životního prostředí Prof. Emila Salima, kterou nám v loňském roce pomohl zajistit pan Pavel Poc. Prof. Emil odeslal dopis, ve kterém vyzývá guvernéra provincie Východní Kalimantan, aby se naším návrhem konečně zabýval. Bývalý guvernér provincie náš návrh sabotoval téměř 8 let, od roku 2011. Bohužel i nový guvernér se nechává vytrvale zapírat. Snad ho tedy dopis Prof. Emila přiměje k jednání. Zároveň se však zároveň ukazuje, že i bez podpory guvernéra je možné ve vyhlášení rezervace udělat zásadní kroky. V posledních několika týdnech jsme byli v pravidelném kontaktu s odborným týmem, který zpracovává návrh nového územního plánu, a dne 22. května se členové našeho týmu zúčastnili veřejné konzultace průběžného dokumentu. Ačkoli by v

předchozím návrhu územního plánu celý Balikpapanský záliv klasifikován jako oblast činnosti přístavu (tedy jako průmyslová zóna), v novějším návrhu je už alespoň jeho malá část zanesena jako budoucí přírodní rezervace. To je obrovský úspěch, ale spokojení ještě zdaleka nejsme. Navrhované území rezervace je stále ještě příliš malé a nesouvislé, rozdrobené do více částí. Ačkoli je již tedy nanejvýš pravděpodobné, že mořská přírodní rezervace v Balikpapanském zálivu nakonec opravdu vyhlášena bude, horká debata o její přesné poloze a rozloze dál pokračuje.

Ilegální těžba dřeva byla opět zastavena, hledáme ale trvalejší řešení

Před dvěma měsíci jsme našli jasné důkazy o návratu gangů ilegálních dřevařů do povodí řek Berenga a Tempadung. Bylo to po více než roce, během kterého všechny gangy ze zálivu zmizely. Tak jako už několikrát před tím, velmi záhy po oznámení veškeré aktivity dřevařů ustaly na několik příštích týdnů nebo i měsíců bude zřejmě klid. To nás těší i znepokojuje zároveň. Je už nanejvýš jasné, že dřevařské gangy spolupracují s některým z rangerů, kteří pracují pro lesní odbor, a od koho jim vždy včas přijde varování. Není zřejmě náhodou,

že poslední úspěšné zatčení ilegálních dřevařů bylo proběhlo v rámci zátahu námořní policie, zatímco rangeri lesnické policie našli při svém zátahu dřevařský kemp vždy čistě vyklizený. Vzhledem k tomu, že gangy ilegálních dřevařů mohou být i nebezpečné a už delší dobu kolem nich panuje značná nervozita a obavy, je naší největší prioritou anonymita týmů rybářů, kteří nám informace poskytují. Nemůžeme je ohrozit tím, že je teď necháme svědčit. Jediným stabilním řešením bude vyřešit nejprve problém korupce na úrovni lesnických úředníků a rangerů, kteří jsou za kontrolu ilegální těžby dřeva zodpovědní.

Hrozí výstavba dalšího přístavu a opět souvisí s palmovým olejem

Mezi korporacemi, které ničí pobřeží Balikpapanského zálivu budováním průmyslu, zpracovávajícího palmový olej, zřejmě brzy přibude jedna další. Jde o plánovanou továrnu na výrobu biopaliv společnosti PT Wahana, o které zatím víme jen málo. V minulých měsících vybudovali ilegálně přístupovou cestu k pláži Sandromukti v jedné z nejkrásnějších částí zálivu a už tento měsíc měli v plánu zahájit stavbu přístaviště. To se nakonec nestalo, protože společnost nemá zajištěna potřebná povolení, bohužel je ale vysoce předvídatelné, že se jim vše podaří zajistit v nejbližších několika měsících. Spor s firmou PT Wahana bude i tvrdou zkouškou

neúplatnosti celého našeho týmu. PT Wahana nás totiž kontaktovala a velmi naléhala na to, abychom se zapojili do dohledu nad dopadem jejich aktivit (na fotografii asi sami poznáte, který z přítomných jěhem jednání zastupuje korporaci...). Předchozí zkušenosti s jinými firmami ale jasně ukazují na to, že taková nabídka nebývá motivována dobrými úmysly. Zdráhavě jsme ale souhlasili a dva z našich členů jsme zapojili do týmu, který bude v příštích týdnech hodnotit dopad plánované výstavby na celý ekosystém.

Náš indonéský tým prošel školením GIS

Většina členů našeho týmu nejsou profesionálové, takže je pro nás klíčové pěstovat jejich nové dovednosti. Proto jsme poskytli naší kancelář pro školení environmentálních aktivistu v systému GIS, tedy v zeměpisném informačním systému. Práce s mapami je klíčovou součástí našeho programu zvláště nyní, kdy usilujeme o změnu územního plánování. Školení se pod vedením několika odborníků účastnili dva z členů našeho týmu, kteří po skončení kurzu sepsali manuál, který bude sloužit jako učební text i dalším aktivistům.

Nová strategie vzdělávacího programu se osvědčila

Důvodem, proč jsme museli změnit strategii našeho vzdělávacího programu, byl původně nedostatek financí. Paradoxně se ale ukázalo, že všechno zlé je k něčemu dobré. Z původních několika desítek škol jsme naše působení omezili jen na tři. Díky omezení počtu škol ale nakonec mohlo vzniknout kurikulum, kdy se naše lektorka Mary Anna Asrani schází každý měsíc se stejnými žáky a stejnými učiteli a pomalu se začíná seznamovat i s celou místní

komunitou ve vesnici Mentawir. Po několika měsících, kdy se Anna s dětmi věnovala tématu vody v přírodě, se teď začíná věnovat tematice mokřadů. Během poslední hodiny společně s dětmi vyráběly v malé nádobě model bažiny a děti se tak mohly přesvědčit, že voda z kaluže bude čistější poté, co proteče jejich mokřadem. Zároveň si ukázaly i to, že mokřad část vody absorbuje a tím demonstrovaly některé z rolí, jakou hrají mokřady v krajině.